

Одеський національний університет імені І. І. Мечникова
Геолого-географічний факультет
Кафедра економічної та соціальної географії і туризму

Силабус курсу
«Основи урбаністики»

Обсяг	Загальна кількість: кредитів 4,0; годин - 120; змістовних модулів - 2
Семестр, рік навчання	4/2; 5/3
Дні, час, місце	за розкладом занять
Викладач (-і)	Куделіна Світлана Борисівна, старший викладач кафедри економічної та соціальної географії і туризму
Контактний телефон	
E-mail	geotourism@onu.edu.ua
Робоче місце	кафедра економічної та соціальної географії і туризму
Консультації	Очні консультації: 1 год. Онлайн-консультації: ZOOM

КОМУНІКАЦІЯ

Заняття в аудиторії за розкладом. В позааудиторний час студенти можуть поставити питання під час консультації. Інші види комунікації: очна та онлайн консультації за розкладом.

e-mail: geotourism@onu.edu.ua

телефон:

соціальні мережі: Вайбер, Telegram (за номером телефону)

аудиторія: за розкладом

АНОТАЦІЯ КУРСУ

Предмет вивчення дисципліни основні поняття, закономірності, проблеми та перспективи процесу урбанізації, особливості формування сучасних систем розселення: тенденції розвитку, процеси планування і проектування.

Пререквізити курсу:

Рівень засвоєння змісту дисципліни "Основи урбаністики" значно підвищиться, якщо студент опанував знання, уміння й навички таких дисциплін як: «Основи суспільної географії», «Основи регіоналістики», «Основи геоекології та сталого розвитку», «Основи геоінформатики і ГІС», «Регіональна економічна і соціальна географія».

Постреквізити курсу:

Знання, уміння і навички, що здобуваються після закінчення вивчення дисципліни "Основи урбаністики" потрібні для вивчення таких дисциплін як: «Основи просторового планування», «Регіональна економіка з основами регіональної політики», «Економічна і соціальна географія України», «Економіка природокористування», «Геодемографія з основами географії населення».

Мета курсу: формування у студентів знань щодо просторової еволюції, закономірностей розвитку й особливостей прояву процесів урбанізації в різних регіонах світу; формування урбаністичного сприйняття географічних об'єктів і процесів у країнах різного типу, а також розуміння тенденцій розвитку суспільства в сучасному високоурбанізованому середовищі.

Завдання дисципліни:

1) розкрити історико-географічні, соціальні, політичні, економіко-географічні, містобудівні та інші аспекти розвитку міст і міських систем у країнах різного типу;

2) виявити просторові закономірності процесів розвитку міст і систем розселення;

3) виявити сучасні урбаністичні тенденції у світі та Україні; розглянути концепції формування «міст майбутнього»;

4) провести класифікацію і типологію міст та міських систем;

5) визначити роль та значення міст у міжнародних відносинах, розселенні населення і територіальній організації господарства;

6) розкрити вплив глобалізації на урбанізаційні процеси, розглянути глобальні міста у цьому контексті;

7) розглянути основи міської політики та стратегічного планування соціально-економічного і просторового розвитку міст;

8) розкрити географічні підходи і методи прогнозування розвитку міст.

Очікувані результати

У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач вищої освіти повинен

знати:

- теоретичні основи економіко – географічного вивчення урбанізації та міст;

- понятійно-термінологічний апарат урбаністики;

- історико-географічні, соціальні, політичні, економіко-географічні, містобудівні та інші особливості розвитку міст і міських систем у країнах різного типу;

- особливості розвитку та просторові закономірності урбанізації;

- основні етапи еволюції міських систем (місто – міська агломерація – урбанізований район – урбанізована зона – мегалополіс);

- сучасні урбаністичні тенденції у світі та Україні;

- концепції формування «міст майбутнього»;

- види і типи міст та міських систем, їх основні характеристики;

- основи міської політики та стратегічного планування соціально-економічного і просторового розвитку міст;

- роль та значення міст у міжнародних відносинах, розселенні населення і територіальній організації господарства;

- просторову структуру міст, їх функціональні зони;

- основні риси географії міст України.

вміти:

- застосовувати отримані знання в навчальних і науково-дослідницьких роботах та подальшій практичній діяльності;
- розкривати значення та зміст географічних підходів до розробки стратегії розвитку міст та систем розселення;
- орієнтуватися в сучасних тенденціях і проблемах розвитку урбанізації, міст та міських систем в Україні та світі;
- здійснювати територіальний аналіз розвитку урбанізованих систем, окремих міських поселень і агломерацій;
- розкривати роль економіко-географічного положення в розвитку міст і міських систем;
- розкривати вплив глобалізації на урбанізаційні процеси.

ОПИС КУРСУ

Форми і методи навчання

Курс буде викладений у формі лекцій (32 год.) та семінарських/практичних (22 год.) занять, організації самостійної роботи студентів (66 год.) на денному відділенні та лекцій (14 год.), практичних (6 год.), організації самостійної роботи студентів (100 год.) на заочному відділенні.

Основна підготовка студентів здійснюється на лекціях та практичних заняттях, але значна частина покладається на самостійне вивчення предмета студентами денної форми навчання під час семестру.

Під час викладання дисципліни використовуються методи навчання: Лекції (проблемні, лекції з аналізом конкретних ситуацій), розповідь, пояснення, бесіда, інструктаж, обговорення проблемних ситуацій, ситуаційне навчання тощо. Ілюстрація (у тому числі мультимедійні презентації), демонстрація, метод безпосереднього спостереження. Тренувальні вправи; розв'язання розрахункових задач; практичні роботи; виконання дослідів; метод проєктів; виконання індивідуальних завдань, самостійного опрацювання нового матеріалу, в тому числі із використанням Інтернет - ресурсів.

Зміст навчальної дисципліни

Тема 1. Урбаністика як наука

Тема 2. Місто як об'єкт дослідження урбаністики

Тема 3. Основні історичні етапи розвитку міст.

Тема 4. Економіко-географічне положення міст як визначальне поняття урбаністики

Тема 5. Класифікація і типологія міст

Тема 6. Місто як система. Просторова структура та функціональне зонування міст

Тема 7. Урбанізація як глобальний соціально-економічний процес. Просторові закономірності урбанізації

Тема 8. Сучасні урбаністичні тенденції в світі. Формування «міст майбутнього». Світові міста

Тема 9. Місто в розселенні населення та територіальній організації господарства. Міські системи (міські агломерації, урбанізовані райони, урбанізовані зони, мегалополіси)

Тема 10. Урбанізаційні процеси та міста України

Перелік рекомендованої літератури

1. Берданова О.В., Вакуленко В.М., Валентюк І.В. Планування соціально-економічного розвитку міста : монографія. За ред. В.М. Вакуленка, М. К. Орлатого. К., 2011. 160 с.
2. Безлюбченко О. С., Завальний О.В. Урбаністика : навч. посібник для студентів. Харків : ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2015. 274 с.
3. Гладкий О. В. Географія міст. Геоурбаністика : підручник. О. Гладкий, С. Іщук; Київ. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка. К. : Паливода А. В., 2014. 299 с.
4. Доценко А.І. Територіальна організація розселення (теорія та практика). К., 2010. 536с.
5. Дронова О. Л. Геоурбаністика : навч. посібник. К. : Видавничо-поліграфічний центр «Київський університет», 2014. 419 с.
6. Лаврик О. Д., Власенко Р.П. Основи геоурбаністики: навч. посіб. Житомир: Вид-во ЖДУ імені І. Франка, 2022. – 158 с.
7. Посацький Б.С. Основи урбаністики. Навчальний посібник. Друге видання, доповнене. Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2011. 368 с.
8. Урбаністична Україна: в епіцентрі просторових змін: монографія. За ред. К. Мезенцева, Я. Олійника, Н. Мезенцевої. К.: Видавництво "Фенікс", 2017. 438 с.

ОЦІНЮВАННЯ

Методи поточного контролю: усне опитування, контрольні письмові роботи за змістовими модулями, оцінювання виконання індивідуальних завдань, оцінка за семінари, оцінювання захисту результатів практичних робіт, оцінювання доповідей.

Форми і методи підсумкового контролю: Формами підсумкового контролю в рамках дисципліни є іспит в усній формі.

Оцінювання знань (розподіл балів) здобувачів вищої освіти.

Поточний та періодичний контроль										Підсумковий контроль (іспит)	Сума балів	
Змістовий модуль 1					Змістовий модуль 2							Індивідуальне самостійне завдання
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10	10	30	
5	5	5	5	5	5	5	5	5	5			
Контрольна робота за змістовим модулем 1-5					Контрольна робота за змістовим модулем 2 -5							

Здобувач вищої освіти може отримати додаткові (бонусні) бали за мультимедійні презентації на практичних заняттях (10 балів).

Самостійна робота студентів.

Формами самостійної роботи є опанування питань з підготовки до практичних (семінарських) занять та написання рефератів з теми або вузької проблематики. Методи контролю рефератів – доповідь з презентацією. За підготовку рефератів з презентацією (10 балів).

ПОЛІТИКА КУРСУ («правила гри»)

Політика курсу визначається чинними нормативними документами/ Положеннями ОНУ імені І. І. Мечникова.

Політика щодо дедлайнів та перескладання: Політика щодо дедлайнів та перескладання: Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (75% від можливої максимальної кількості балів за вид діяльності). Перескладання модулів відбувається із дозволу деканату за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).

Політика щодо академічної доброчесності: Дотримання академічної доброчесності здобувачами освіти передбачає: самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей); посилення на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей; дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права; надання достовірної інформації про результати власної (наукової, творчої) діяльності, використанні методики досліджень і джерела інформації.

Неприйнятними у навчальній діяльності для учасників освітнього процесу є: використання родинних або службових зв'язків для отримання позитивної або вищої оцінки під час здійснення будь-якої форми контролю результатів навчання або переваг у науковій роботі; використання під час контрольних заходів заборонених допоміжних матеріалів або технічних засобів (шпаргалок, конспектів, мікронавушників, телефонів, смартфонів, планшетів тощо); проходження процедур контролю результатів навчання підставними особами.

Політика щодо відвідування та запізнь: Відвідування занять є обов'язковим компонентом оцінювання, за яке нараховуються бали. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, працевлаштування, міжнародне стажування) навчання може відбуватись в он-лайн формі за погодженням із керівником курсу. Запізнення на заняття неприпустимі.

Мобільні пристрої: Під час практичних (семінарських) занять можливе використання технічних засобів (телефонів, смартфонів, планшетів тощо);

Поведінка в аудиторії: На заняттях заохочується активна участь; чітко й вчасно виконувати навчальні завдання та завдання для самостійної роботи; брати участь у контрольних заходах (поточний, модульний, підсумковий та контроль самостійної роботи); виконання необхідного мінімуму навчальної роботи.